

berättelse om hvad i riket och dess styrelse sig tilldragit sedan sista riksdagen innhåller, funnit en omarbetning af samma förslag vara af nöden; och då således ett fullständigt lagförslag i förevarande ämne för närvarande står under beredning och snart nog torde blifva af Kongl. Maj:t för Riksdagen framlagdt, anser Utskottet sig böra vördsamt hemställa,

att ifrågavarande motion ej må till någon vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 Mars 1869.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

N:o 15.

Ank. till Riksd. Kansli d. 19 Mars 1869, kl. 5 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändring i 20 Kap.
6 § Byggningsbalken.*

Första momentet i berörda lagparagraf lyder sålunda:

“Nu äro qvarnar lagligen bygde ofvan och nedan i ström; hälle den öfre ej vatten ifrån den nedra, och den nedre stämme ej på den öfra, utan drage sjelf upp stigbord sitt, eller böte etc.”

Med anmärkning att en ovillkorlig tillämpning af stadgandet derom, att om öfre qvarn ej finge hålla vatten inne för en nedanför belägen, flerstädes förorsakade betydlig skada för allmänheten och förlust för qvarnegare, enär det inträffade så väl sommartiden under stark torka, som vintertiden under långvarig frost, att vattentillgången i strömmar vid hvilka qvarnar äro belägna, blefve otillräcklig för att drifva någondera, i fall vattnet skulle hafva obehindradt lopp, har Herr *Ola Nilsson* från Christianstads län uti en inom Andra Kammaren väckt, till Lag-Utskottet remitterad motion, N:o 249, föreslagit, att ifrågavarande stadgande måtte erhålla följande förändrade lydelse:

“Nu äro qvarnar byggda ofvan och nedan i ström, hälle den öfre ej vattnet för den nedre, utan vid vattenbrist, då vattnet med obehindradt lopp ej förmår drifva de verk, som vid en sådan ström äro belägne.”

Detta förslag synes härleda sig från en oriktig tolkning af gällande lag, hvars föreskrifter i ifrågavarande hänseende endast afse att afhålla den ena vattenverksegaren från obehöriga åtgärder, till skada för den andre i afseende på vattentillgången. I det af motionären förutsatta fall, att vattentillgången är så knapp, att vattnet, lemnadt i sitt fria lopp, icke är till gagn hvarken för den ena eller andra, lägger lagen ur synpunkten af en nedanför varande vattenverksegares intresse ej något hinder i vägen för innehafvaren af det öfra verket att iakttaga nödig hushållning med vattnet, då det nedra verket derigenom ej tillskyndas någon skada; likasom, under enahanda förhållande, det är innehafvaren af det nedra verket obetaget att dämna i den mån sådant kan ske utan förfång för det öfra. Rätt uppfattad har nuvarande lag, så vidt det genom en allmän regel kan ske, ganska noggrannt afvägt vattenverksegarnes ömsesidiga rättigheter och skyldigheter samt tillgodosett lika mycket den enes som den andres rättmätiga anspråk i fråga om vattnets begagnande. Utskottet kan således icke finna, att den af motionären föreslagna förändring är af behovet påkallad.

För öfrigt må erinras, att Rikets Ständer vid 1862—1863 årens riksdag till Kongl. Maj:t ingått med underdånig framställning om utarbetande af förslag till ny vattenlag samt att denna fråga, enligt hvad Kongl. Maj:t tillkännagifvit i dess till innevarande riksdag afgifna berättelse om hvad i riket och dess styrelse sig tilldragit sedan sista riksdagen, för närvarande är under beredning, hvadan nådigt förslag till sådan lag snart nog torde blifva af Kongl. Maj:t framlagdt för Riksdagen.

På grund af det nu anförda får Utskottet värdsamt hemställa,

1:o att Herr Ola Nilssons berörda förslag må lemnas utan vidare afscende.

I fråga om tiden för öppnande af damlucka är uti 2:dra momentet af förordningen §, jemfördt med Kongl. Förordningen den 3 September 1755, stadgadt, att, der vatten kan skada åker eller äng, skall damlucka öppnas den tionde dagen i Maj månad, från hvilket stadgande undantag dock eger rum för Westerbottens, Norrbottens och Jemtlands län, hvarest tiden för damluckas öppnande, jemlikt Kongl. Förordningen den 23 Augusti 1851, blifvit utsträckt till den 1 Juni.

Nu har Herr *Per Nilsson* från Örebro län uti en likaledes inom Andra Kammaren väckt och till Lag-Utskottet remitterad motion, N:o 318, föreslagit, “att tiden för damluckas öppnande på våren måtte i stället för den 10 Maj blifva bestämd till den 10 April.”

Till stöd för denna framställning har motionären anført att rätta tiden för vårsådden på de flesta ställen inträffade i April eller början af Maj; att den uppdämning som derefter egde rum förorsakade stor skada för mången jordegare, hvars odlingsmark genom sådan uppdämning fördränktes; att vårfloden numera i allmänhet inträffade tidigare, än den gjorde vid den tid, då gällande lag stiftades, och att mycken sidländ mark sedan dess blifvit odlad.

Utskottet tillåter sig härvid erinra, att, om än vårsådden ett eller annat år kan företagas så tidigt som motionären uppgifvit, detta likväl icke i allmänhet torde vara förhållandet ännorstädes än i södra delen af riket; och hvad angår motionärens uppgift att vårfloden nu för tiden skulle inträffa tidigare, än fordom varit händelsen, så betvivlar Utskottet att erfarenheten bekräftat denna sats. Om

man å ena sidan bör tillgodose strandegares bästa, måste man å den andra tillse, att sådana bestämmelser ej göras, hvarigenom vattenverksegare i sin rätt förnäras. Många qvarnverk kunna, i anseende till ringa vattentillgång, ej hållas i gång annan tid af året, än just under vår- och höstfloden; och om vattnet redan från den 10 April skullè hafva obehindradt lopp, blefve följden den, att ungefär hälften af den tid, under hvilken dylika verk hittills kunnat hållas i gång, för dem ginge förlorad, hvilket uppenbarligen skulle på mångfaldiga ställen förorsaka högst betydliga förluster. Det må dessutom bemärkas, att, der vattenverk åstadkommer någon betydligare skada genom uppdämning, jordegaren kan begagna den honom i lag medgifna rättighet att ändra eller alldeles utrifva verket.

För öfrigt torde förevarande fråga lämpligast vinna sin lösning i sammanhang med det förslag till ny vattenlag, som, enligt hvad ofvan blifvit nämndt, är från Kongl. Maj:t att förvänta; och får Utskottet alltså värdsamt hemställa,

2:o att Herr Per Nilssons ifrågavarande motion ej må till någon vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 Mars 1869.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.
